

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ЖИВОТА И ЗДРАВНИ ПРОБЛЕМИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

СОЦИАЛНО-ДЕМОГРАФСКИ ФАКТОРИ И СУИЦИДЕН РИСК – ПРОУЧВАНЕ ПРИ ХОСПИТАЛИЗИРАНИ ПСИХИАТРИЧНИ ПАЦИЕНТИ ОТ МЪЖКИ ПОЛ

Иво Митрев¹, Елица Димитрова², Велина Митрева³

¹ Медицински университет – Пловдив, Катедра по психиатрия
и медицинска психология

² Институт за изследване на населението и човека при БАН

³ Помощно училище „Стефан Караджа“, гр. Пловдив

¹ ivomitrev@gmail.com;

² elitsa_kdimitrova@yahoo.com;

³ velina.mitreva@gmail.com

Резюме: Проучването има за цел да установи с какъв суициден риск са свързани някои социално-демографски фактори при хоспитализирани в психиатрична клиника пациенти от мъжки пол – популация, високорискова за суицидно поведение.

164 хоспитализирани психиатрични пациента са оценени по определени клинични характеристики, социално-демографски показатели и резултати от психометрични скали. Приложени са бивариантни и мултифакторни анализи.

Според получените резултати пациентите, които не съжителстват с партньор показват по-високо ниво на суициден риск (общ сбор от скалата за суицидна идеация на А. Векс – SSI) и по-често са извършвали опит за самоубийство. Липсата на партньор е независим предиктор и в двата мултифакторни модела. Живеещите в голям град са по-безнадеждни (общ сбор от скалата за безнадеждност на А. Векс – BHS) и с по-висок суициден риск (SSI), отколкото живеещите в село. С възрастта при изследваните пациенти нараства депресивността (общ сбор от оценъчната скала за депресия на Montgomery и Åsberg–MADRS), но не и суицидният риск. Тези резултати могат да бъдат от полза при оценяването на суицидният риск.

Ключови думи: суициден риск; самоубийство; социално-демографски фактори; психиатрични пациенти; депресивност; безнадеждност

УВОД

Има реален прогрес по отношение на ефикасното лечение в различни области на психиатрията, но не и в случая със суицидното поведение (Liu et al, 2014: 181-192). В действителност, въпреки че през последните десетилетия усилията за интервенция по отношение на суицидното поведение нараснаха значително, не се наблюдава съответно намаление на честотите на тези феномени (Kessler et al, 2005: 2487-2495; Nock et al, 2008: 133-154). Така самоубийството остава значим обществен здравен проблем и една от водещите причини за смърт по целия свят (Nock et al, 2008: 133-154).

Самоубийството е основна причина за смърт при различни популации, варирайки по възраст, националност и клинична тежест. То минава през нозологичните граници и пресича психиатричните диагнози, като характеризира също и непсихиатрични популации. Нефаталното суицидно поведение също е свързано с много страдание и риск. Въпреки че суицидното поведение е много проучвано, основните проблеми все още не са разрешени.

Самоубийството е комплексен и мултидимензионален феномен, произтичащ от взаимодействието на различни фактори, включително социално-демографски.

ЦЕЛ НА ПРОУЧВАНЕТО

Във връзка с оценката на суицидния риск, цел на проучването е да се установи с какъв суициден риск са свързани някои социално-демографски фактори при хоспитализирани в психиатрична клиника пациенти от мъжки пол – популация, високорискова за суицидно поведение.

За постигането на целта са поставени следните **задачи**:

1. Да се сравнят нивата на суициден риск [Скала за суицидна идеация на А. Beck – SSI (Beck et al, 1979: 343-352)] при пациентите по определени социално-демографски показатели.
2. Да се сравнят нивата на безнадеждност [Скала за безнадеждност на А. Beck – BHS (Beck et al, 1974: 861-865)] при изследваните пациенти по някои социално-демографски показатели.
3. Да се сравнят нивата на депресивност [Оценъчна скала за депресия на Montgomery и Åsberg – MADRS (Montgomery and Åsberg, 1979: 382-389)] при пациентите по определени социално-демографски фактори.
4. Да се изследват и сравнят при изследваните пациенти някои социално-демографски фактори по протежение на суицидния континуум (несуицидни-идеация-план-скорошен опит за самоубийство).
5. Да се сравнят по определени социално-демографски показатели пациентите с предшестваш опит за самоубийство с тези, които никога не са извършвали суициден опит.